

Yhteenveto: Rahankeräyslain esiselvityshankkeen osana toteutetut kansalaistoimijoiden haastattelut

Aika: Kesäkuu 2017

Paikka: Sisäministeriö, Kirkkokatu 12

1 Johdanto

Osana sisäministeriössä käynnissä olevaa rahankeräyslain esiselvityshanketta sisäministeriö on haastatellut kesäkuussa 2017 kansalaistoimijoita esiselvityshankkeen työryhmän alustavasta näkemyksestä rahankeräyslain uudistamiseksi. Haastatteluissa on käyty läpi työryhmän näkemys niin sanottujen pienkeräysten järjestämisen reunaehdoista ja käyty haastateltavien kanssa läpi hahmotellun menettelyn sujuvuuteen, luotettavuuteen ja lahjoittajan näkökulmaan liittyviä seikkoja. Haastattelujen tekemiseen ovat osallistuneet ylitarkastaja Sini Lahdenperä, neuvotteleva virkamies Elina Rydman, neuvotteleva virkamies Jukka Tukia sekä korkeakouluharjoittelija Riina Mikola sisäministeriön poliisiosastolta.

Sisäministeriö on haastatellut seuraavia henkilöitä:

- Ari Koponen, Brother Christmas
- Satu Väkiparta, Kulosaarelaiset ry
- Tapio Aaltonen Lions Club Sipoo / Meri - Sibbo ry
- Katri Penttinen, Lauttasaari-seura
- Kari Kurka, Kallio-seura
- Marikka Sand, Kontula-seura
- Veli-Pekka Kantanen, Paloheinän-Torpparinmäen kaupunginosayhdistys, Keskuspuistoryhmä, Tolkkua kaavaan - aloite, Pro tuomarinkylä -liike, LexMalmi
- Katri Laaksonen, Oulunkylä-seura, Myyrmäki-liike
- Tarja Merivirta, Herttoniemi-seura, Herttoniemen vanhusyhdistys ja Herttoniemi Block Party
- Jaakko Blomberg, Helsinki Urban Art ry, Yhteismaa ry, Kallio-liike, Kallio Block party, Vegaaninen lippakioski -osuuskunta

2 Pienkeräykset

Esiselvityshankkeen työryhmän alustavan näkemyksen mukaan pienkeräyksillä tarkoitettaisiin yksittäisiä spontaaneja tai kansalaistoimijoiden järjestämiä pienimuotoisia keräyksiä, joiden keräystuotto saisi olla esimerkiksi enintään 10 000 euroa ja niiden kesto esimerkiksi enintään kuusi kuukautta. Pienkeräyksen aloittamisesta tehtäisiin ilmoitus Poliisihallitukselle. Pienkeräyksen järjestäjällä olisi velvollisuus keskeyttää keräys, kun keräyksen enimmäismäärä ylittyisi. Pienkeräyksellä ei olisi tarkoitus korvata jatkuvaa rahankeräystoimintaa ja tästä syystä rajoitettaisiin sitä, kuinka usein pienkeräyksiä saisi järjestää. Pienkeräyksistä tehtäisiin tilitys keräyksen päätyttyä.

2.1 Yleistä

Haastatellut suhtautuivat positiivisesti esitykseen uudesta rahankeräysmenettelystä, jossa olisi mukautetut menettelyt erilaisille keräystypeille ja keräyksen järjestäjille. Yleisesti ottaen haastatteluissa todettiin, että pienkeräysten luotettavuus ei vaikuttaisi olevan ongelma, vaikka niihin kohdistuva valvonta olisi jossain määrin kevyempää kuin jatkuvien rahankeräysten osalta. Keskusteluissa esitettiin näkemys, että satunnaiset lahjoittajat eivät välttämättä tällä hetkellä ole tietoisia rahankeräyslupanumeron olemassaolosta, joten uuden menettelyn tuoma muutos ei heikentäisi lahjoittajien luottamusta. Joka tapauksessa menettelyn tuomat positiiviset vaikutukset olisivat suuremmat kuin menettelyn tuoma riski mahdollisten väärinkäytösten lisääntymisestä.

Haastatteluissa todettiin, että kaupunginosayhdistysten edustajista ja kansalaisaktiiveista vain muutamat ovat olleet mukana järjestämässä rahankeräyksiä, vaikka kaikkien toiminnassa oli ilmennyt erilaisia rahankeräystarpeita. Kaupunginosayhdistysten edustajat totesivat, että yhdistysten toimintaa ja niiden järjestämiä tapahtumia rahoitetaan lähinnä jäsenmaksuilla ja erilaisilla avustuksilla. Rahankeräykset eivät nykyisen lupamenettelyn aikana ole olleet realistinen vaihtoehto yhdistysten tai rekisteröimättömien ryhmien erilaisten yksittäisten hankkeiden rahoittamiseksi. Puheenvuoroissa nousi esiin, että rahankeräyksen järjestämisen sijasta hankkeiden toteuttamisessa on jouduttu hyödyntämään joukkorahoituspalveluita tai muita rahoitusmuotoja, vaikka tosiasiallisesti tarve olisi ollut vastikkeettoman rahankeräyksen toteuttamiselle.

Yleisesti todettiin, että raskaaksi koettu lupaprosessi on tosiasiallisesti estänyt keräysten järjestämisen yhdistysmuodossa toimivien osalta. Ensinnäkään lyhyen kertahankkeen aikataulun puitteissa ei välttämättä ole mahdollista odottaa luvan saamista useampaa kuukautta. Myös menettelyssä vaadittavien selvitysten laatimisesta aiheutuva työtaakka, joka muodostuu pienelle toimijalle suhteellisen raskaaksi, on pienissä hankkeissa aiheuttanut sen, että rahankeräyslupaa ei ole lähdetty lainkaan hakemaan. Hankkeissa on usein tavoitteena kerätä rahaa muutamasta sadasta eurosta muutama tuhat euroon, eikä lupamenettelystä aiheutuva työmäärä ole tällöin järkevässä suhteessa tavoiteltuun keräystuottoon. Lisäksi todettiin, että kaupunginosayhdistyksissä johtokunnat voivat vaihtua kerran vuodessa, jolloin rahankeräyslupaa ei välttämättä ehditä saamaan saman johtokunnan kauden aikana. Tällöin tietyn johtokunnan suunnitteleman hankkeen toteuttaminen edes osittain rahankeräysvaroin kauden aikana, ei ole realistinen vaihtoehto yhdistykselle.

Rekisteröimättömien ryhmien osalta todettiin puolestaan, että rahankeräyslupaa ei ole voitu hakea johtuen ryhmän rekisteröimättömästä muodosta. On mahdollista, että rekisteröimättömien ryhmien toiminta voi ajan myötä johtaa toiminnan rekisteröitymiseen toiminnan vakiinnuttua. Rekisteröimättömässä ryhmässä nousee kuitenkin jo heti toiminnan alkaessa esille erilaisia rahankeräystarpeita, eikä toiminnan vakiinnuttaminen ja rekisteröityminen tule välttämättä missään vaiheessa ryhmän osalta kyseeseen. Tästä syystä pienkeräysten mahdollistamista myös luonnollisten henkilöiden ryhmittymälle pidettiin kannatettavana tällaisten ryhmien toimintamahdollisuuksien lisäämiseksi. Ryhmien rahankeräysten mahdollistamisen katsottiin myös kannustavan yksittäisiä henkilöitä erilaiseen kansalaistoimintaan.

Keskusteluissa tuotiin esiin, että nykypäivänä osallistuminen yhdistystoimintaan ei ole yhtä aktiivista kuin ennen, joten tulevaisuudessa tulisi olla mahdollista toimia ja järjestää keräyksiä myös luonnollisten henkilöiden ryhminä. Lisäksi todettiin, että on aiheellista ja tarpeen haastaa

nykylainsäädäntöä sen osalta, kuka saa kerätä varoja hyvän tekemiseen. Rekisteröimättömien ryhmien järjestämien keräysten mahdollistaminen voisi helpottaa inhimillisen auttamistarpeen toteutumista. Tällaisten ryhmien keräysten mahdollistaminen voisi myös kannustaa ihmisiä luovaan toimintaan ja heräämään erilaiseen hyvän tekemiseen yhteiskunnassa. Keskusteluissa todettiin, että vastaan tulee usein sellaisia tilanteita, joissa yhdessä pohditaan erilaisia auttamisen keinoja ja pienkeräysten mahdollistaminen voisi tarjota uuden tavan osallistua hyvän tekemiseen ja kansalaistoimintaan. Osallistuminen toimintaan loisi pohjaa myös toimintaan sitoutumiselle ja tätä kautta vastuunottamiseen esimerkiksi oman alueen toiminnasta.

Keskusteluissa tuotiin kuitenkin esiin myös näkökulma siitä, että rekisteröimättömien ryhmien järjestämät keräykset voivat mahdollistaa väärinkäytöksiä ja tämänkaltaisen muutoksen toteuttaminen tulisi harkita tarkkaan. Jos keräyksen edellytyksenä on yhdistyksen perustaminen, se hidastaa hieman keräyksen aloittamista, mutta voisi mahdollisesti myös karsia väärinkäytöksiä. Yhden henkilön järjestämien keräysten mahdollistamista ei luotettavuuden näkökulmasta pidetty kannatettavana, vaan lähtökohtaisesti keräyksen järjestämisen edellytyksenä tulisi olla vähintään kahden tai kolmen henkilö mukanaolo.

Haastateltavat toivat esiin erilaisia rahankeräystarpeita, joita heidän toiminnassaan on joko syntynyt tai tiedetään syntyvän lähitulevaisuudessa. Rahankeräyksiä olisi tarpeen järjestää monipuolisesti erilaisiin kaupunginosayhdistysten tarpeisiin, joita olisivat muun muassa leikkipuistojen ja päiväkotien varustukset, ostoskeskuksen siivoustalkoot, kyläjuhlien järjestäminen, tilavuokrien kustannukset, kuntoportaiden rakentaminen sekä kesätapahtuman esiintymislavan vuokra. Myös omarahoitusosuuden kerääminen erilaisia avustuksia varten mainittiin mahdollisena keräyskohteena, sillä omarahoitusosuus on usein edellytyksenä avustuksen saamiselle. Lisäksi todettiin, että nuoremmat kaupunginosayhdistysten jäsenet eivät ole yhtä innostuneita maksamaan jäsenmaksua kuin vanhempi sukupolvi ja jäsenmaksujen maksamisen voisi korvata ainakin osittain reaali-aikaisella tukemisella ja osallistumisella esimerkiksi Facebookissa järjestettäviin rahankeräyskampanjoihin. Pienkeräysten katsottiin helpottavan edellä mainittujen hankkeiden rahoittamisen toteuttamista. Kansalaistoimijat, jotka eivät ole mukana kaupunginosayhdistystoiminnassa, mainitsivat rahankeräystarpeita muun muassa yksittäisten perheiden auttamiseen, lippakioskin pelastamiseen, hyväntekeväisyyskonsertin järjestämiseen, siivouspäivän organisoimiseen, katutaidehankkeisiin ja muihin kaupunkitapahtumiin.

2.2 Pienkeräysten sujuvuus

Haastateltavat katsoivat, että pienkeräyksissä korostuisi mahdollisuus aloittaa keräys nopeasti ja mahdollisimman yksinkertainen ilmoitusmenettely, jotta menettely palvelisi spontaaneja pienten toimijoiden keräyksiä. Ihmiset tekevät lahjoitusratkaisut yleensä nopeasti, minkä vuoksi keräykset pitäisi saada heti käyntiin tiettyä ajankohtaista hanketta varten. Lisäksi todettiin, että ainakin asukasoasallisuustyö on sellaista toimintaa, jossa keräykset pitäisi saada pikaisesti käyntiin. Jos hankkeen toteuttamisessa on liikaa esteitä, kuten epävarma ja hidas rahankeräyslupaprosessi, jää hanke yksinkertaisesti toteuttamatta.

Lisäksi keskusteluissa esitettiin toive sellaisen sähköisen järjestelmän luomisesta pienkeräysilmoituksen tekemiselle, joka mahdollisimman selkeästi ohjaisi rahankeräyksen ilmoittajaa ilmoituksen tekemisessä. Samalla järjestelmä voisi muistuttaa esimerkiksi siitä, pitääkö keräyksestä maksaa veroa. Järjestelmässä näkyisi kootusti, mitä muita viranomaisilmoituksia tai lupia keräyksen järjestäminen edellyttää. Joka tapauksessa uuden menettelyn käyttämiseen

toivottiin selkeää ohjeistusta, joka esimerkiksi malliesimerkkien avulla opastaisi rahankeräyksen järjestäjää täyttämään ilmoituksen oikeilla tiedoilla. Pienkeräyksiin toivottiin myös liitettäväksi jonkinlaista ilmoitusnumeroa, jonka saisi heti ilmoituksen jättämisen jälkeen. Näin ilmoitettu keräys saataisiin erotettua mahdollisista lainvastaisista keräyksistä ja lahjoittajan olisi helppo tarkistaa kaikki viranomaiselle ilmoitetut pienkeräykset.

Keskusteluissa nousi esiin myös ajatus niin sanottujen pienkeräyskoulutusten järjestämisestä rahankeräysten järjestäjien tiedottamiseksi uuden menettelyn vaiheista lain tultua voimaan. Koulutuksissa voitaisiin käydä läpi uudistetun rahankeräyslain perusperiaatteita ja valmistautumista uuteen menettelyyn. Ajatuksena esitettiin, että esimerkiksi kaupunginosayhdistysten aktiivit voisivat omilla alueillaan pitää jatkokoulutuksia käytyään ensin itse koulutuksen.

2.3 Pienkeräyksen reunaehdot

Haasteluista todettiin, että ne rekisteröidyssä muodossa toimivat vakiintuneet yhdistykset, joilla on jatkuva rahankeräyksen tarve, hakeutuisivat luultavimmin jatkuvan rahankeräysoikeuden piiriin. Tähän kannustaisi edellytys käydä hakemusmenettely läpi vain kerran. Keskusteluissa tuotiin kuitenkin esiin, että jos pienkeräyksiä olisi mahdollista järjestää saman yhteisön/ryhmän toimesta yhden vuoden aikana useampiin eri tarkoituksiin, voisi myös ilmoitusmenettelyn hyödyntäminen olla vaihtoehto. Yleisesti kuitenkin katsottiin, että jos rahankeräystarve ja toiminta ovat jatkuvia, olisi luontevin tapa hakea jatkuvaa rahankeräysoikeutta. Toisaalta todettiin, että rekisteröimättömien ryhmien edun mukaista ei olisi jatkuvan rahankeräysoikeuden piiriin hakeutuminen, vaikka se olisikin mahdollista, sillä ryhmässä toimivat henkilöt saattavat vaihtua usein, eikä toiminnan vakiinnuttaminen samojen henkilöiden kesken ole useinkaan käytännössä edes mahdollista.

Lisäksi käytiin keskustelua siitä, rajoittaisiko saman yhteisön tai henkilön järjestämän keräyksen enimmäismäärän rajaaminen vuosittain vain yhteen keräykseen kansalaistoiminnan rahoituksen hankkimista. Rekisteröimättömien ryhmien osalta todettiin, että ryhmien sisällä voi vuoden aikana usein herätä useampia hankeideoita ja hankkeiden toteuttamisten rajoittamiselle tulisi olla perusteltavissa hyvä syy. Lisäksi todettiin, että rekisteröimättömän ryhmän sisällä voidaan aina perustaa uusi ryhmä, joka järjestää keräyksen nimissään, vaikka tosiasiallisesti samat henkilöt toimivat myös tämän toisen ryhmän taustalla. Tämän vuoksi kyseinen rajoituksen todettiin vaikuttavan osittain keinotekoiselta. Jatkovalmistelussa tulisikin pohtia, voisiko rajoituksena olla saman ryhmän kohdalla esimerkiksi kolmeen eri keräystarkoitukseen järjestettävän keräyksen järjestäminen. Tämä mahdollistaisi rekisteröimättömille ryhmille useamman hankkeen toteuttamisen per vuosi eikä ryhmän sisällä olisi tarvetta ryhtyä keinotekoihin järjestelyihin uuden ryhmän luomiseksi. Lisäksi keskusteluissa kiinnitettiin huomiota keräystarkoituksen yksiselitteiseen määrittelyyn, jotta rahankeräyksen järjestäjille ei jäisi epäselväksi, milloin kyseessä olisi sallittu uusi keräystarkoitus ja milloin oltaisiin liian lähellä uutta keräystarkoitusta (esimerkiksi katutaidehanke eri kaupunginosissa).

Yleisesti ottaen todettiin, että muutaman kuukauden pituinen keräysaika olisi riittävä pienkeräysten toteuttamiseksi. Rekisteröimättömien ryhmien osalta tuotiin esiin, että suurin osa hankkeista on yleensä lyhytkestoisia, esimerkiksi noin kuukauden mittaisia. Samassa yhteydessä kuitenkin todettiin, että tässä suhteessa olisi kuitenkin hyvä olla joustovaraa, koska hankkeet voivat olla erilaisia. Keräysajan tulisikin olla tästä syystä useamman kuukauden mittainen. Kolmen kuukauden keräysaikaa pidettiin kannatettavana.

Keskustelussa tuotiin myös esiin, että pienkeräyksiä tulisivat todennäköisesti järjestämään toisistaan hyvinkin poikkeavat toimijat, kuten vakiintuneet yhdistykset ja uudet kansalaisaktiiviryhmät, joiden toimintaperiaatteet ja toimintaympäristö voivat olla hyvin erilaisia. Osalla toimijoista on hyvät valmiudet toteuttaa keräykset sosiaalisessa mediassa (some), jossa keräys voi nopeassa ajassa saavuttaa tavoitellun keräyssumman, erityisesti jos kohdelahjoittajat toimivat myös somessa. Somekanavat ovat käytössä eri tavalla esimerkiksi eri kaupunginosissa. Uudistuksen jatkovalmistelussa tulisikin huomioida myös ikääntyvän väestön tarpeet. Joidenkin yhdistysten toiminta on edelleen hyvin sidottua perinteiseen kirjepostiin esimerkiksi sähköpostilistojen sijasta. Niin sanotun digisyrjäytyvän väestön rahankeräystoiminta ei myöskään käynnisty päivässä, vaan valmistelut voivat viedä aikaa, minkä vuoksi useamman kuukauden mittainen keräysaika voisi olla tarpeen yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi erilaisille keräysten järjestäjille.

Keskusteluissa tuotiin esiin myös muutamia esimerkkejä, joissa keräysajan tulisi olla pidempi kuin kuusi kuukautta. Näiden keräysten katsottiin kuitenkin sellaisia, joiden kohdalla voisi olla mahdollista ja luontevampaa hakea jatkuvaa rahankeräysoikeutta. Toisin sanoen esimerkit olivat vakiintuneiden yhdistysten pidempiaikaisiin ja rahamäärältään suurempiin hankkeisiin, joiden arvioitiin kestävän jopa usean vuoden ajan.

Työryhmän alustavaa ajatusta pienkeräyksen enimmäissumman rajaamista 10 000 euroon pidettiin lähtökohtaisesti riittävänä. Keskustelussa tuotiin kuitenkin esiin sellaisia esimerkkejä, joissa summan tulisi olla suurempi. Tällaisia hankkeita olivat erityisesti perheiden auttamista koskevat tapaukset ja isommat rakennushankkeet. Myös rekisteröimättömien ryhmien toteuttamissa hankkeissa keräyssumma (joukkorahoituskampanjaa hyödyntämällä) on pääsääntöisesti ylittänyt 10 000 euron rajan. Keskusteluissa tuotiin esiin toive korkeammasta rajasta, jos keräyssummaa on ylipäättään välttämättä rajoitettava. Keskusteluissa esitettiin, että 20 000 euron raja olisi sellainen, että se kattaisi tähän mennessä kertyneen kokemuksen perusteella useimmat rekisteröimättömien ryhmien toteuttamat hankkeet (samat joukkorahoituskampanjat). Tämä raja olisi yhdenmukainen myös arvonlisäverolain pienimuotoisen toiminnan rajan kanssa. Keskusteluissa tuotiin lisäksi esiin, että liian alhaisen rajan asettamisessa on vaarana se, että hanketta ei lähdetä lainkaan toteuttamaan, jos sallitun enimmäismäärän kerääminen ei mahdollistaisi hankkeen onnistumista. Samalla todettiin, että alhainen euroraja voisi rajoittaa halua lahjoittaa, koska usein saatetaan odottaa, että muut lahjoittavat ensin.

Keräystarkoituksen yleishyödyllisyysedellytyksestä luopumista pienkeräysten osalta kannatettiin yleisesti. Muutoksen katsottiin sujuvoittajan menettelyä ja mahdollistavan myös sellaiset keräykset, joissa tarkoitus on hyvä, mutta ei välttämättä täytä yleishyödyllisyyden edellytystä. Lähtökohtaisesti keskusteluissa kannatettiin elinkeinotoiminnan tukemisen rajaamista sallittujen keräystarkoitusten ulkopuolelle. Toisaalta keskusteluissa kiinnitettiin kuitenkin huomiota siihen, että esimerkiksi erilaisissa pienten paikallisten osuuskuntien järjestämissä hankkeissa tavoitteena ei ole ollut voiton tavoittelu eikä toimintaa ole harjoitettu liiketoimintamielessä, vaan tarkoituksena on ollut tietyn ideologian edistäminen tai alueen kehittäminen. Raja liiketoiminnan tukemisen ja hyvän tekemisen välillä voi olla häilyvä. Samoin katsottiin, että erilaisten tapahtumien järjestämisen pitäisi olla mahdollista.

2.4 Edellytys toissijaisen käyttötarkoituksen ilmoittamisesta

Haastatteluissa käytiin osallistujien kanssa keskustelua myös siitä, miten pienkeräysten yhteydessä ilmoitettava keräyksen toissijaisen keräystarkoituksen ilmoittaminen vaikuttaisi menettelyn sujuvuuteen ja luotettavuuteen. Yleisesti ottaen ajatusta siitä, että keräyksen järjestäjän tulisi ennen keräyksen aloittamista miettiä valmiiksi toissijainen keräystarkoitus, johon rahat voitaisiin ohjata, jos rahankeräys ei tuottaisi varoja riittävästi kohteen toteuttamiseksi tai rahaa tulisi enemmän kuin kohteeseen on varoja ohjattavissa, pidettiin kannatettavana. Tällaista säännöstä pidettiin kohtuullisena suhteessa sen aiheuttamaan työmäärään, sillä yleisesti katsottiin, että jos toimija kokee toissijaisen käyttötarkoituksen miettimisen ja ilmoittamisen lahjoittajille liian raskaaksi menettelyksi, ei tällaisen toimijan tulisi ryhtyä rahankeräykseen. Rahankeräys on kuitenkin sellaista toimintaa, jossa korostuu vastuu lahjoittajalle ja tämä edellyttää toiminnan suunnittelemista.

Keskusteluissa todettiin, että lainsäädäntö ei saisi ainakaan estää kerättyjen varojen käyttämistä. Lainsäädännön tulisi kannustaa rahankeräyksen järjestäjiä siihen, että toimintaa ja rahankeräystä suunnitellaan huolellisesti. Toissijainen käyttötarkoituksen ilmoittamisen edellyttäminen voisi kannustaa toiminnan suunnitelmallisuuteen, mutta keräysvarat tulisi voida käyttää varat keränneen yhdistyksen tai ryhmän johonkin toiseen hankkeeseen. Kaikilla toimijoilla, myös pienillä yhdistyksillä ja rekisteröimättömillä yhdistyksillä on olemassa sellaisia hyväksyttäviä kohteita, joihin ylimenevät rahankeräysvarat voidaan ohjata. Esimerkkeinä mainittiin järjestettävän tapahtuman parantaminen rahankeräysvaroilla tai varojen käyttäminen seuraavan vuoden samaan tapahtumaan. Keskusteluissa todettiin lisäksi, että hankkeissa on tärkeää viestiä lahjoittajille riittävän tarkasti, mihin varat ollaan käyttämässä. Tämä on huomattu joukkorahoituskampanjoissa, joissa rahoittajat haluavat tietää rahojen lopullisen käyttötarkoituksen.

2.5 Tietojen julkaiseminen

Sähköisen järjestelmän kehittämistä ilmoitusmenettelyä ja siihen liittyvää tilitystä varten pidettiin sujuvan menettelyn edellytyksenä. Rahankeräystietojen julkistamista viranomaisen toimesta pidettiin myös kannatettavana. Julkaistavia tietoja voisivat olla ainakin rahankeräyksen järjestäjä, rahankeräyksen tavoite ja rahankeräyksen konkreettinen käyttökohde. Läpinäkyvyyttä kannustaisi myös kulojen julkaiseminen viranomaisen sivuilla. Keskustelussa kuitenkin pohdittiin sitä, voiko tietojen julkistamisesta aiheutua viranomaiselle liiallista hallinnollista taakkaa verrattuna julkaisemistyöstä aiheutuvaan hyötyyn.

Yleisesti todettiin, että rahankeräyksen järjestäminen pitää sisällään tiettyjä velvoitteita, jotka on hyväksyttävä jo keräyksen ilmoittamisvaiheessa. Ajallaan tehty ja oikeasisältöinen tilitys on tällainen velvoite. Kun ihmiset lahjoittavat rahaa, niin heillä on oikeus tietää, mihin rahat on käytetty. Tilitysten julkaiseminen tukisi tämän tavoitteen toteutumista. Järjestelmässä viranomainen voisi esimerkiksi laittaa tilityksen saavuttua viranomaiseen merkinnän järjestelmään tilityksen tekemisestä, mikä tieto näkyisi myös julkisesti. Tärkeää olisi myös, että toimijalle itselleen tulisi tieto, että tilitys on vastaanotettu ja hyväksytty. Tilitietojen julkaiseminen internetsivuilla kannustaisi rahankeräysten järjestäjiä avoimuuteen omassa toiminnassaan. Yhdistysten tulee pystyä toiminnassaan suunnittelemaan ja arvioimaan erilaisten projektien kuluja ja toteutuneiden tietojen julkaiseminen edistää toiminnan suunnitelmallisuutta ja avoimuutta.

Tietojen julkaisemisessa voisi mahdollisesti hyödyntää Adressit.com -järjestelmän tapaista menettelyä, jossa myös jokaisen lahjoittajan tiedot jäisivät näkyviin sivuille. Lisäksi toivottiin, että

rahankeräystietojen ja tilitystietojen julkaisemisessa voitaisiin hyödyntää niin sanottua alueluokittelua. Luokittelun avulla lahjoittaja voisi hakea tietyllä alueella käynnissä olevia keräyksiä, ettei keräyksen tietojen tarkistajan tarvitsisi käydä läpi kaikkia käynnissä olevia keräyksiä.

2.6 Tilitys

Yleisesti ottaen työryhmän alustavan näkemyksen mukaisia tilityksessä annettavia tietoja pidettiin tarkoitustaan palvelevina. Kuukautta pidettiin riittävänä määräaikana tilityksen tekemiseksi, jos annettavat tiedot ovat suppeat ja yksiselitteiset. Toisaalta pohdittiin tilannetta, jossa hankkeessa laskujen saapuminen saattaa kestää yllättävän kauan ja tämän vuoksi kuukauden määräaika pidettiin lyhyeltä. Kahden kuukauden määräaika nähtiin tämän vuoksi kohtuullisempuna. Samalla todettiin, että pienistä yhdistyksistä ja kansalaistoimijoiden ryhmistä ei välttämättä löydy talouden ammattilaisia ja tästä syystä tilitys tulisikin pitää yksinkertaisena. Lisäksi tuotiin esiin toive riittävän tarkasta ohjeistuksesta sen suhteen, mitä tilityksellä tarkoitetaan.

Keskusteluissa kiinnitettiin huomiota budjetin ja kulujen erittelemisen mahdollisiin vaikeuksiin. Esimerkiksi palkkakulujen osalta toivottiin selkeää ohjeistusta, ettei syntyisi väärinkäsityksiä siitä, mitä kuluja voidaan laskea keräyksen kuluiksi.

2.7 Erillinen rahankeräystili

Erillisen rahankeräystilin käyttämisedellytystä pidettiin toisaalta perusteltuna keräysten luotettavuuden varmistamiseksi. Keskusteluissa tuotiin kuitenkin painokkaasti esiin, että uuden erillisen keräystilin avaaminen yhdistykselle on aikaa vievä prosessi, eikä erillistä rahankeräystiliä tulisi asettaa rahankeräyksen järjestämisen edellytykseksi, sillä keräystilin avaaminen vesittäisi ajatuksen spontaanien keräysten järjestämisestä. Keskusteluissa tuotiin myös esiin, että tilin avaaminen maksaa ja yhdistykseltä voidaan velvoittaa 10 euron siirrosta jopa 3 euroa. Yleisesti toivottiin, että uudessa menettelyssä olisi mahdollista käyttää yhdistyksen jo olemassa olevaa tiliä.

Osassa puheenvuoroissa todettiin, että luonnollisen henkilön kohdalla tilin avaaminen on kuitenkin kevyempi prosessi kuin yhdistyksen tilin avaaminen. Luonnollisten henkilöiden kohdalla erillisen rahankeräystilin avaaminen voisi näin olla myös perusteltua. Lisäksi yksityishenkilöiden rahaliikenne voi olla vilkkaampaa kuin yhdistysten ja näin ollen samalla tilillä olevien henkilökohtaisten rahavarojen erottaminen rahankeräysvaroista voisi muodostua haasteelliseksi, jos varat ohjautuisivat jonkun yksityistilille. Lisäksi todettiin, että yksityishenkilön tilin käyttäminen voisi heikentää keräyksen luotettavuutta suhteessa lahjoittajaan. Avoimempaa olisi, jos tili olisi vain rahankeräysvaroja varten. Toisaalta keskusteluissa tuotiin myös esiin erillisen keräystilin tai maksupalveluoperaattorin käyttämisen edellytyksen tuomat vaikutukset spontaanin keräyksen aloittamiseen. Valmistelussa toivottiinkin kiinnitettävän huomiota siihen, millaisia vaikutuksia tällaisten edellytysten asettaminen on menettelyn sujuvuuteen.

Haastatteluissa keskusteltiin myös käteisen rahan käyttämisen luotettavuudesta. Osassa puheenvuoroissa katsottiin, että käteisen rahan käsittely ei ole välttämättä yhtä luotettavaa kuin tilisiirron kautta tehty rahankeräys. Toisaalta tuotiin esiin, että käteislahjoitusten vastaanottamisen rajoittamiseen tulisi suhtautua pidättyväisesti, sillä käteisellä tehtävät lahjoitukset ovat tärkeä keräysmuoto muun muassa erilaisissa tapahtumissa. Lisäksi käteislahjoitukset voivat olla tietyille henkilöille ainoa tapa ylipäänsä lahjoittaa rahaa, jolloin pienkeräysten rajoittaminen digitaaliseen maksamistapaan voisi sulkea tietyn ryhmän kokonaan pois lahjoittajien piiristä.